

НАВЧАННЯ РЕФЕРУВАННЯ ТА АНОТУВАННЯ ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ

Уманець Т.Д., ДВНЗ «НГУ», м. Дніпропетровськ

Гнучкою стратегією, яка допомагає фахівцю прилучитися до новітніх джерел інформації, розвинути й поглибити навички та вміння розуміння професійно орієнтованих текстів і викладу їх короткого змісту у письмовій або усній формі, є анотування і реферування. Вони традиційно розглядаються як необхідний складник процесу навчання іноземної мови у технічному ВНЗ, оскільки сприяє формуванню вмінь зрілого читання професійно орієнтованих текстів і письма, лексико-граматичних навичок та вмінь складання зв'язного усного/письмового тексту, що відображає зміст прочитаного, ефективно виконує функцію контролю за рівнем сформованості навичок та вмінь зрілого читання і письма, є ефективним засобом засвоєння, привласнення та концептуалізації змістової інформації фахових текстів і формування предметної компетенції студентів, а також сприяє розвитку їх інтелекту і формування власного когнітивного стилю. Розглянемо коротко сутність реферування і анотування. Розрізняють два види компресії тексту – анотування та реферування. Анотування – це максимально коротка характеристика матеріалу. Провести необхідний відбір літературних джерел допоможуть користувачеві їхні відповідні реферати, тобто короткі викладення наукової праці, книги, статті, які передають головні ідеї, напрям наукового пошуку. Такий реферат може бути складений перекладачем, спеціалістом, інформаційним працівником. На практиці розрізняють кілька видів анотування та реферування, причому реферат може включати в себе як попередній коментар усі етапи продукування анотації. Поетапний алгоритм має такий вигляд: 1) предметна рубрика (в т.ч. визначення відповідної галузі); 2) назва теми; 3) вихідні дані джерела; 4) стисла характеристика матеріалу; 5) критична оцінка першоджерела; 6) стислий виклад змісту; 7) висновки автора; 8) коментар референта. Зауважимо, що анотування включає в себе перші п'ять етапів, у той час як етапи 6–8 є прерогативою процесу реферування, яке може включати й перші п'ять етапів. Анотування як макроаналітичне згортання інформації - поширений технологічний процес, який

передбачає скорочення фізичного обсягу первинного документа при збереженні його основного змісту. Анотація відповідає на питання „про що?” говорить в тексті, так чи інакше називає теми і проблеми, яким присвячені окремі розділи, вказує про що говорить на початку, в основній частині та у висновку. Мета анотування є одержання узагальненої характеристики документа, що висвітлює його логічну структуру та найбільш сутнісні сторони змісту. Анотування — процес створення коротких повідомлень про друкований твір (книга, стаття, доповідь тощо), які дозволяють робити висновки про доцільність його докладнішого вивчення. Спираючись на ГОСТ 7.9.-95 «Реферат і анотація. Загальні вимоги», в анотації можуть бути наведені такі відомості: згадки про нові факти, явища, експерименти, методи, викладених у творі; про час, до якого відносяться описувані події; про наявність таблиць, графіків та інших програм. Процес реферування відноситься до мікроаналітичного згортання інформації з первинного документа наукового або професійно-виробничого характеру. При реферуванні джерела матеріал конспектується, цитується, аналізується, узагальнюється, порівнюється, в ньому виділяється головна думка, до нього виражається особисте ставлення, проводяться обґрунтування, доказ, моделювання, класифікація. У результаті цієї роботи пишеться реферат як послідовне, цілісне, логічно завершене письмове викладення результатів. На відміну від анотації, реферат не тільки дає відповідь на запитання, про що йдеться в первинному документі, він охоплює більш обширну та основну інформацію, яка міститься в реферованому першоджерелі. Здійснюючи компресію першоджерел, анотація та реферат роблять це принципово різними способами. Якщо анотація лише перераховує ті питання, які висвітлені в першоджерелі, не розкриваючи зміст питань, то реферат не тільки перераховує всі ці питання, але і повідомляє істотно зміст кожного з них. Анотація лише повідомляє, про що написано першоджерело, а реферат інформує про те, що написано по кожному з порушених питань. Тобто, анотація є лише покажчиком для відбору першоджерел і не може їх замінити, в той час, як реферат цілком може замінити саме першоджерело.